

BERT DECOORTE

JONCKX, Alfons Theophiel Maria, rechtsgeleerde en advocaat (Gent 29 oktober 1872 - Gent 20 januari 1953).

Volgde te Gent lager onderwijs aan het Sint-Lievensgesticht en de Grieks-Latijnse humaniora aan het Sint-Barbaracollege; promoveerde er in 1899 aan de rijksuniversiteit in de rechten en vestigde zich er als advocaat. Behalve als jurist en als flamingant maakte Jonckx ook naam als zeer roomsgezind katholiek en ijverde hij in de ideeënstrijd van het begin van de twintigste eeuw in het kamp van de hevig antimodernistische en behoudsgezinde integralisten; hij was hoofdredacteur van *De Katholiek*, later van *Correspondance catholique*. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd hij hoogleraar aan de Gentse universiteit, waar hij strafrecht en fiscaal recht doceerde. Na de oorlog was hij in Den Haag verbonden aan het Internationaal Intermediair Instituut, waar hij belast was met de studie en het onderzoek van buitenlandse wetgeving. Nog in Den Haag behoorde hij tot de redactie van het *Bulletin de l'Institut juridique international* en verder was hij medewerker aan het *Annuaire pontifical catholique* te Parijs.

Jonckx was van in zijn schooltijd flamingant. Reeds op het college stichtte hij met enkele vrienden de Vlaamsgezinde spaarvereniging *Wij Hopen*. In 1898, toen hij nog student in de rechten was, werd hij redactiesecretaris van het Gentse burgerblad *La Liberté*, waardoor hij het franskiljonisme in eigen milieu kon bestrijden. Een opmerkelijke artikelenreeks van zijn hand, *Le fransquillonisme est un mal*, leidde tot polemieken met *L'Etoile belge* en *Le Soir*. Als Vlaams nationalist was hij vóór de Eerste Wereldoorlog actief in de internationale nationalistische beweging ter bevrijding van onderdrukte volkeren, o.m. van de katholieke Vlamingen, Ieren en Polen, waardoor meteen bij Jonckx ook duidelijk de nauwe band tussen het Vlaams-nationale en het katholieke geïllustreerd wordt.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog speelde Jonckx een vooraanstaande rol in het Vlaams activisme. In oktober 1916 werd hij hoogleraar aan de vanderlandse Gentse universiteit, hij werd voor Oost-Vlaanderen lid van de Raad van Vlaanderen binnen welke hij als jurist, o.m. voor constitutionele teksten, heel wat werk presteerde, en hij had in 1917 in de Commissie der Gevolmachtigden de functie van verantwoordelijke voor buitenlandse zaken. Om al deze activiteiten werd hij in 1919 ter dood veroordeeld, maar hij was reeds aan het eind van de oorlog naar Nederland uitgeweken. Als jurist was hij vooral in Den Haag werkzaam en schreef hij er o.m. talrijke deskundige artikelen over amnestie, waarvoor hij ijverde op grond van een clause in het Verdrag van Versailles. Teruggekeerd naar België was hij er tijdens de Tweede Wereldoorlog lid van de Herstelcommissie-Borms. Eind 1944 werd hij tijdens de repressietijd gevangengezet en op 72-jarige leeftijd nog tot vijftien jaar hechtenis veroordeeld; hij werd echter in vrijheid gesteld lang voordat hij zijn straf had uitgezeten.

WERKEN: *De amnestie in het Vredesverdrag van Versailles en in andere Tractaten. Oorkonden.* - *L'amnestie dans le Traité de Versailles et dans d'autres Traités de paix. Documents* (1923); - *Les anciens évêchés des Pays-Bas (Hollande, Belgique, Nord de la France)*, in *Annuaire pontifical catholique de 1926* (1926); - *Belgica intangibilis*, in *Jong Dietschland* (11 maart 1927); - *De Amnestie van Compiègne*, artikelenreeks in *Jong Dietschland* (13 en 20 mei, en 15 en 22 juli 1927, nadien apart uitgegeven in 1928); - *De Kerk in Vlaanderen*, artikelenreeks in *Jong Dietschland* (2, 9, 16, 23, 30 september en 6 oktober 1927); - *Belgica juris contemptrix* (1932); - *De verschuldigde amnestie* (1933).

LITERATUUR: M. Basse, *De Vlaamsche Beweging van 1905 tot 1930*, 2 dln. (1930-'33); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939*, I-II (1969); - A.W. Willemsen, *Het Vlaamsnationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969, tweede uitgave).

REGINALD DE SCHRYVER